

УДК 004.056+341.7
DOI: 10.60022/2(2)-15S

Гудзь Олена Євгенівна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових ринків та технологій
Державний податковий університет, Україна

Gudz Olena

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Financial Markets and Technologies
State Tax University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9982-7328

Савков Анатолій Петрович

доктор наук з державного управління, професор
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, Україна

Savkov Anatoliy

Doctor of Science in Public Administration, Professor
Professor of the Department of Public Management and Administration
State University of Information and Communication Technologies, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1739-0482

Ігнатенко Олександр Павлович

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, Україна

Ignatenko Oleksandr Pavlovych

Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor
Professor of the Department of Public Management and Administration
State University of Information and Communication Technologies, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9088-5794

Шестаков Валерій Іванович

доктор технічних наук, доцент
директор Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій
Національна академія Служби безпеки України, Україна

Shestakov Valerii

Doctor of Technical Sciences, Associate Professor
Director of the Educational and Research Institute of Information Security and Strategic Communications
National Academy of the Security Service of Ukraine, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5918-5121

Гребенюк Віталій Миколайович

доктор юридичних наук, старший дослідник, директор центру стратегічних комунікацій
Національна академія Служби безпеки України, Україна

Grebenyuk Vitaliy

Doctor of Law, Senior Researcher, Director of the Centre for Strategic Communications
National Academy of the Security Service of Ukraine, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5169-8694

Петровська Анастасія Олегівна

магістр з економіки, начальник відділу міжнародних зв'язків
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, Україна

Petrovska Anastasiia

Master's degree in economics, Head of International Relations Office
State University of Information and Communication Technologies, Ukraine

ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА КІБЕРДИПЛОМАТІЯ: ШЛЯХ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

***Анотація.** У статті розглянуто стан, загрози й чинники впливу на інвестиційну діяльність та інвестиційну безпеку. Аргументовано, що Україні потрібно активно розвивати кіберзахист,*

вдосконалювати регуляторне середовище та співпрацювати з міжнародними партнерами у сфері безпеки цифрового простору. Встановлено, що кібердипломатія є сучасним інструментом ефективної політики, що включає використання цифрових технологій та кіберпростору для досягнення зовнішньополітичних цілей, зміцнення міжнародних відносин та захисту національних інтересів, окреслено її завдання у контексті інвестиційної безпеки та економічного відновлення України. Обґрунтовано стратегічні орієнтири захисту фінансових інтересів держави у глобальному цифровому просторі з використанням інструментарію кібердипломатії для активізації економічного відновлення України.

Ключові слова: кібердипломатія, загрози, інвестиційна безпека, стратегічні орієнтири, фінансові інтереси держави, цифровий простір, економічне відновлення.

INVESTMENT SECURITY AND CYBER DIPLOMACY: THE PATH TO UKRAINE'S ECONOMIC RECOVERY

Abstract. The article examines the state, threats and factors influencing investment activity and investment security. In the post-war period, Ukraine will face significant threats to its financial interests in the global digital space. It is argued that Ukraine needs to actively develop cyber defense, improve the regulatory environment and cooperate with international partners in the field of digital space security. It is established that cyber diplomacy is a modern tool of effective policy, which includes the use of digital technologies and cyberspace to achieve foreign policy goals, strengthen international relations and protect national interests, and its tasks are outlined in the context of investment security and economic recovery of Ukraine. The strategic guidelines for using cyber diplomacy tools are substantiated (including: development of cyber defense and cybersecurity; modernization of financial infrastructure; updating legislation on digital financial services and data protection; deepening international cooperation; creation of a national digital currency; increasing financial literacy and investment security; investments in artificial intelligence technologies to detect anomalies and fraud and support for research in the field of digital security and fintech), which will allow Ukraine to strengthen its financial interests, ensure stability and investment security in the global digital space in the post-war period. It is emphasized that the use of cyber diplomacy tools can also generate disadvantages that need to be taken into account. It is noted that cyber diplomacy is an important tool for Ukraine in forming a safe investment environment and economic recovery, but its effectiveness will depend on adequately selected strategic guidelines, resource provision, and international cooperation.

Keywords: cyber diplomacy, threats, investment security, strategic guidelines, financial interests of the state, digital space, economic recovery.

Постановка проблеми. Нині, актуальність встановлення й дослідження загроз інвестиційній безпеці та стратегічних орієнтирів захисту фінансових інтересів України у глобальному цифровому просторі за допомогою кібердипломатії зумовлена низкою чинників. Передусім, в умовах активного розвитку цифрових фінансових інструментів, криптовалют, електронних платежів та глобальних фінансових платформ, Україна стикається з новими викликами щодо захисту своїх фінансових активів і стабільності економіки, оскільки сучасний цифровий простір стає ареною для інвестиційних загроз, що можуть завдати значних економічних збитків та підірвати довіру до фінансових інститутів. Водночас, Україна, як і інші країни, є частиною глобальної фінансової системи, тому інвестиційні загрози у цифровому просторі мають міждержавний характер і потребують координації з міжнародними партнерами, а за допомогою кібердипломатії Україна може активно співпрацювати з іншими державами, міжнародними організаціями та приватним сектором для економічного відновлення, обміну інформацією, встановлення правил та стандартів інвестиційної безпеки у цифровій сфері, а також протидії кіберзагрозам. Крім того, у контексті війни та гібридних атак, які у тому числі мають цифрову основу, важливо застосовувати дипломатичні зусилля для захисту фінансових інтересів та мінімізації інвестиційних ризиків у цифровому просторі. Отже, розгляд загроз і стратегічних орієнтирів захисту фінансових інтересів України у глобальному цифровому просторі за допомогою кібердипломатії є необхідністю для забезпечення економічної стабільності, інвестиційної безпеки та інтеграції країни у сучасний світовий цифровий простір й шляхом до економічного відновлення України, що дасть змогу не лише захищати національні інтереси, а й формувати ефективні міжнародні механізми реагування на

нові інвестиційні виклики цифрової епохи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми виявлення загроз щодо інвестиційної безпеки та визначення стратегічних орієнтирів захисту фінансових інтересів держави у глобальному цифровому просторі з використанням інструментарію кібердипломатії задля економічного відновлення України викликають жваві дискусії у колі науковців та практиків, особливо вагомими розробки та рекомендації спостерігаються у публікаціях, таких дослідників, як: І. Бланк, Н. Гуляєва, І. Вавдійчик [10], О. Болдуєва, А. Горбунова, Ю. Кусакова [2], І. Верховцева [13, 14], Н. Демчишак, Р. Лоїк, А. Лоїк [3], В. Довгалюк [1], О. Заславська [6] Ю. Козир [4], О. Корченко [17], І. Легкоступ, Н. Сайдчук [9], С. Петькун [8, 14], П. Пузирьова [5], Д. Шварц [7], Я. Шевчук, С. Катаєва [12] та інші. Проте, на часі є розгляд загроз й чинників впливу на інвестиційну безпеку та розробка пропозицій щодо стратегічних орієнтирів захисту фінансових інтересів держави у глобальному цифровому просторі з використанням інструментарію кібердипломатії для активізації економічного відновлення України, що й підтверджує доцільність нашої наукової розвідки.

Метою статті є виявлення й дослідження загроз й чинників впливу на інвестиційну безпеку та обґрунтування стратегічних орієнтирів захисту фінансових інтересів держави у глобальному цифровому просторі з використанням інструментарію кібердипломатії для активізації економічного відновлення України.

Виклад основного матеріалу. Фактично, сьогодні, «характерною особливістю глобалізації фінансових ринків є те, що вони забезпечують можливість вільного руху фінансового капіталу» [1], що «в умовах цифровізації економіки FinTech не лише підвищує продуктивність існуючих платіжних систем, але й сприяє створенню нових моделей взаємодії між учасниками фінансових ринків» [2]. Саме, «завдяки відкритому банкінгу споживачі отримують можливість безпечно ділитися своїми фінансовими даними з авторизованими третіми сторонами, що стимулює створення інноваційних сервісів, таких як персоналізоване управління фінансами, автоматизоване бюджетування та порівняння банківських продуктів» [3], при цьому, «технологія блокчейн стала основою сучасних платіжних систем, забезпечуючи прозорість, швидкість і безпеку транзакцій» [4]. Водночас, «в умовах зростаючої цифровізації та поглиблення глобалізаційних процесів фінансова система країни стикається з новими викликами, які стосуються кібербезпеки, фінансової стабільності, ефективності державного регулювання, розвитку фінансових технологій та забезпечення прозорості економічних процесів» [5, с. 190].

Хоча й «умови, в яких нині живе Україна, є найбільшим викликом за історію незалежності нашої держави. Вплив війни спостерігається у багатьох сферах життя та діяльності українців. Одним із найбільш постраждалих став житловий фонд країни, особливо – у регіонах, що знаходяться у зонах бойових дій та безпосередній близькості до лінії фронту» [6], що потребує потужних інвестицій, оскільки лише у кінці 2022 року «було пошкоджено або зруйновано понад 135 тис. приватних та багатоквартирних будинків загальною площею 74,1 млн. кв. м, що становить 7,3 % від загальної площі житлового фонду держави. Завдані збитки оцінюються вже у 50 млрд. доларів США, проте ця цифра продовжує зростати щодня» [7]. «Крім цього, проблемою є падіння реальних доходів населення» [7] та бізнесових структур. Наголосимо, що «агресивна війна російської федерації проти України спровокувала й комплекс різноманітних перетворень в суспільстві, а пост воєнне відродження вимагатиме й трансформацію традиційних ціннісних орієнтирів» [8].

Загальновідомо, що «економічне зростання не можливо досягти без ефективного залучення інвестиційних ресурсів» [9] та активізації інвестиційної діяльності, а «інвестиційна діяльність це цілеспрямовано здійснюваний процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів інвестування, формування збалансованої по вибраних параметрах інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення його реалізації» [10].

У довоєнний період, у 2017–2021 роках спостерігалось зростання інвестування в Україні, з 448,5 млрд. грн. у 2017 р. до 673, 9 млрд. грн., при цьому через вплив пандемії Covid-19, у 2020 році демонструвалось зниження обсягів інвестування до 508, 2 млрд. гривень [11]. Цікаво, що світовий досвід засвідчує, що для макроекономічної рівноваги та економічного розвитку країн необхідно щоб частка інвестицій у ВВП коливалась у контурі 19–25%, а цей показник нижче 10% засвічує відсутність економічного зростання у країні. І Україні до війни, частка інвестицій у ВВП коливалась у контурі 9, 3 – 12,6% (у 2017 р. – 12,6%, у 2018 р. – 14,6 %, у 2019 р. – 14,8 %, у 2020 р. – 9,3% і у 2021 р. –12,3%) [11].

Науковці, істотним чинником для економічного відновлення і зростання економіки визнають

іноземні інвестиції. Динаміка іноземних інвестицій у довоєнні роки демонструвала висхідні тренди (окрім 2020 р.), так у 2017 р. – 3,4 млрд. дол. США, у 2018 р. – 4,5 млрд. дол. США, у 2019 р. – 5,9 млрд. дол. США, у 2020 р. – відтік – 0,8 млрд. дол. США, у 2021 р. – 6,7 млрд. дол. США, і у 2022 р. – 0,2 млрд. дол. США [11], що пояснюється агресивною війною. «Введення воєнного стану в Україні у зв'язку з вторгненням росії у лютому 2022 року та тривала війна мають значний вплив на інвестиційний менеджмент в Україні. Слабко прогнозована економічна ситуація та продовження російської агресії створюють значні ризики для бізнесу та інвестицій. Війна зумовлює нестабільність на фінансовому ринку, що негативно впливає на інвестиційну активність та обсяги інвестицій, що, у свою чергу, обмежує можливість фінансування нових інноваційних проектів та їх розвиток» [12, с. 246.].

Вже зараз потрібно визначати шляхи й стратегічні орієнтири для економічного відновлення країни у поствоєнний період, що неможливо без гарантування інвестиційного процесу. «Інвестиційний процес залежить від глобалізаційних змін у світовому фінансовому середовищі, від конкурентної боротьби у сфері інвестицій, від стану фінансового ринку, фінансової та монетарної політики та інших аспектів економічного та соціального життя держави». [9].

У поствоєнний період Україна зіткнеться із суттєвими загрозами щодо своїх фінансових інтересів у глобальному цифровому просторі, оскільки «за сучасних умов переходу людства до нового способу отримання інформації завдяки цифровим технологіям і зміни типу свідомості й мислення під впливом мас-медій, інформаційне насильство наближається до засобів терористичної діяльності нематеріального характеру. Це надзвичайно актуалізує проблему маніпуляцій свідомістю людей, використання пропаганди та дезінформації» [13, с. 214–216]. Адже, саме, «засобом поширення антиукраїнського пропагандистського контенту в міжнародному інформаційному просторі готувалась ідейна база для «обґрунтування» повномасштабного російського вторгнення в Україну в лютому 2022 р. і велась інтенсивна обробка світового співтовариства з метою подати картину у вигідному для країни-агресорки світлі, знайти для неї союзників» [14, с. 460–461]. Так, збільшення ризику цілеспрямованих кібератак на банківські системи, фінансові установи та інфраструктуру, призведе до втрати даних, збоїв у роботі систем та фінансових втрат. Злочинці все частіше будуть використовувати цифрові платформи для проведення шахрайських операцій, крадіжки коштів та компрометації фінансових даних українських громадян та підприємств. Зростання ролі криптовалют генерує нові ризики для контролю та регулювання фінансового ринку України, зокрема, в контексті відмивання грошей та фінансування незаконної діяльності. Крім того, залежність від цифрових технологій ставить під загрозу стабільність фінансової системи у разі збоїв або атак на критичні об'єкти інфраструктури, а міжнародний контекст може спричинити нові фінансові санкції та обмеження, що ускладнить доступ до світових фінансових ринків й проведення міжнародних транзакцій. Водночас, недостатній рівень кібербезпеки в державних і приватних структурах спричинить внутрішні витоки й зловживання, що вплинуть на фінансову стабільність. Тому, «особливої уваги потребує питання гармонізації національного фінансового законодавства з міжнародними стандартами та забезпечення ефективної взаємодії державних інституцій із приватним сектором у сфері фінансової безпеки» [5, с. 190], і нині, дуже гостро «перед державою постає проблема щодо уникнення або часткового спрощення негативних наслідків від фінансової глобалізації» [1]. Тому, щоб мінімізувати ці загрози у період економічного відновлення, Україні потрібно активно розвивати кіберзахист, вдосконалювати регуляторне середовище та співпрацювати з міжнародними партнерами у сфері безпеки цифрового простору.

А, «сучасна міжнародна співпраця базується на ефективній стратегії кіберзахисту, що ґрунтується на п'яти ключових принципах: визначення цифрових активів і пов'язаних із ними ризиків; посиленій захист активів шляхом впровадження ефективних заходів безпеки; оперативне виявлення та аналіз кіберзагроз для мінімізації ризиків; швидке та ефективне реагування на кіберінциденти й усунення їхніх наслідків; формування культури кібербезпеки та створення ефективної системи управління ризиками» [15], оскільки „проблеми приватності та витоків даних – численні випадки несанкціонованого доступу до персональної інформації підривають довіру користувачів до цифрових сервісів і державних інституцій» [16].

Основними чинниками, які впливатимуть на генерування загроз фінансовим інтересам у період економічного відновлення України, вважаємо:

- зростання кількості та складності кібератак з боку державних та недержавних акторів, спрямованих на фінансову інфраструктуру, банки, платіжні системи та інші критичні об'єкти;
- використання зловмисного програмного забезпечення, фішингу та інших методів для

викрадення фінансових даних та коштів.

- інформаційні війни та дезінформація, включаючи провокацію паніки серед населення та бізнесу через поширення неправдивої інформації щодо фінансової стабільності або нових економічних політик;
- маніпулювання фінансовими ринками та інвестиційними платформами з метою дестабілізації;
- можливе запровадження нових санкцій проти України або її партнерів, що ускладнить доступ до міжнародних інвестиційних ресурсів та послуг;
- зростання популярності цифрових валют створює ризики для контролю за фінансовими потоками та можливого відмивання коштів чи фінансування незаконної діяльності.
- відсутність належного законодавчого регулювання у сфері цифрових фінансів створює лазівки для зловживань та зловмисних дій;
- геополітична ситуація, міжнародна співпраця, взаємовідносини з міжнародними партнерами, зокрема у сфері кібербезпеки, та участь у глобальних ініціативах впливають на рівень захисту та можливість протистояння загрозам;
- внутрішні ризики та недостатній рівень цифрової обізнаності населення й бізнесу сприяють успішним атакам та шахрайству.

Таким чином, Україні у період економічного відновлення необхідно активізувати заходи з підвищення кіберстійкості, законодавчого регулювання, міжнародної співпраці та просвіти населення щодо безпеки у цифровому просторі. Вже зараз спостерігаємо успішні приклади інвестицій в Україні. Так, Проект DRIVE від Світового банку, який виділив 432 млн доларів на відновлення дорожньої інфраструктури у 19 регіонах України. Цей проект спрямований на створення стійкої транспортної мережі, що є критично важливим для усієї економіки. І саме, кібердипломатія є сучасним інструментом ефективної політики, що включає використання цифрових технологій та кіберпростору для досягнення зовнішньополітичних цілей, зміцнення міжнародних відносин та захисту національних інтересів. «Кібердипломатія, як інструмент міжнародного співробітництва, стає основою для формування стратегій кіберзахисту, спрямованих на протидію кіберзагрозам, забезпечення захисту критичної інфраструктури та збереження стабільності міжнародних відносин у цифровому середовищі» [17]. Вона передбачає співпрацю між державами у сфері кібербезпеки, обміну інформацією, створення міжнародних нормативів та протидію кіберзагрозам. А, у контексті інвестиційної безпеки та економічного відновлення України, завданнями кібердипломатії мають бути:

- захист цифрової інфраструктури, забезпечення безпеки ключових секторів економіки від кібератак, що сприятиме стабільності інвестиційного клімату та створенню комфортних умов для внутрішніх і зовнішніх інвесторів;
- приваблення іноземних інвестицій, шляхом впровадження прозорих цифрових механізмів гарантування безпеки інвесторів, підсилення довіри до економічного середовища та налагодження міжнародного партнерства;
- захист банківських систем, фінансових установ та платіжних мереж від кібератак, що можуть загрожувати економічній стабільності;
- формування інвестиційних альянсів міжнародних партнерств щодо налагодження співпраці з міжнародними організаціями та державами для обміну інформацією, спільного реагування на кібератаки та запобігання їх наслідкам;
- сприяння інтеграції України у глобальні ініціативи з кіберзахисту, участь у міжнародних угодах та розробка спільних протоколів протидії кібератакам;
- використання кібердипломатичних платформ для ефективної комунікації з міжнародними фінансовими установами, донорами та інвесторами;
- підтримка інвестиційної безпеки та протидія дезінформації, захист репутації країни на міжнародній арені, формування позитивного іміджу України як надійного партнера, що сприятиме залученню інвестицій;
- участь у створенні міжнародних правил та стандартів у сфері кібербезпеки, що допоможе створити стабільне та передбачуване інвестиційне середовище;
- розробка міжнародних механізмів боротьби з фінансовими шахрайствами та незаконними операціями у кіберпросторі для зменшення ризиків інвесторів;
- економічне відновлення через інновації, підтримка розвитку цифрової економіки, технологічних стартапів, інноваційних секторів, що сприятиме залученню інвестицій та економічному зростанню.

Загалом, кібердипломатія у такому зрізі відіграє стратегічну роль, оскільки допомагатиме створенню безпечного цифрового середовища, зміцненню міжнародних зв'язків та довіри, що є ключовими для залучення інвестицій, створення сприятливого інвестиційного клімату та активізації ефективного економічного відновлення України після кризових ситуацій. Тобто, кібердипломатія буде вирішальним драйвером щодо залучення інвестицій для повоєнного відновлення України, адже вона поєднує технологічні можливості з дипломатичними інструментами для створення привабливого інвестиційного ландшафту.

Акцентуємо, що кібердипломатія не лише сприятиме залученню капіталу, а й забезпечить довгострокову економічну стабільність та інтеграцію України у світову фінансову систему. Так, активна кібердипломатія допоможе демонструвати зусилля України щодо захисту своїх цифрових інфраструктур та зменшення ризиків кібератак, а з використанням міжнародних платформ та діалогів можна буде працювати над встановленням та просуванням стандартів кібербезпеки та правових гарантій для інвесторів, що збільшить їхню впевненість у довгострокових перспективах України. Крім того, кібердипломатія дозволяє поширювати інформацію про потенціал України, її реформаторські кроки та можливості у цифровій сфері, що робить країну більш привабливою для інвестицій, а взаємодія з іноземними урядами, міжнародними організаціями та приватним сектором у кіберпросторі сприятиме формуванню коаліцій та формуванню привабливого клімату для інвестиційних проектів. Водночас, вчасна і ефективна відповідь на кіберзагрози забезпечить стабільність та зменшить ризики для інвестиційних проектів, тобто, активна кібердипломатія сприяє формуванню образу України як сучасної та технологічно прогресивної країни, що є важливим чинником для залучення інноваційних та технологічних інвестицій. Загалом, використання кібердипломатії створить більш безпечне, стабільне та привабливе інвестиційне середовище, що є особливо важливим для України у період післявоєнного відновлення.

Для ефективного використання інструментарію кібердипломатії задля захисту фінансових інтересів України у глобальному цифровому просторі у післявоєнний період обґрунтуємо її стратегічні орієнтири:

- розвиток кіберзахисту та кібербезпеки, зокрема впровадження сучасних систем захисту фінансових платформ від кібератак, створення спеціалізованих національних центрів реагування на кіберінциденти та навчання персоналу фінансових установ з питань кібербезпеки;
- модернізація фінансової інфраструктури, зокрема впровадження передових технологій блокчейн для забезпечення прозорості та безпеки інвестиційних транзакцій, розвиток цифрових платіжних систем та мобільних банкінгів, забезпечення резервних копій й захисту даних;
- оновлення законодавства щодо цифрових фінансових послуг та захисту даних, зокрема, введення стандартів безпеки для фінансових операторів, співпраця з міжнародними організаціями з метою гармонізації нормативів, регламентів, протоколів;
- поглиблення міжнародної співпраці, зокрема участь у глобальних ініціативах з кібербезпеки та цифрової економіки, співпраця з міжнародними фінансовими інституціями для обміну інформацією та технологіями, участь у міжнародних договорах щодо захисту фінансових систем;
- створення національної цифрової валюти, зокрема, розробка та впровадження цифрового грошового обігу на державному рівні, забезпечення безпеки та контролю за обігом цифрової валюти;
- підвищення фінансової грамотності та інвестиційної безпеки, зокрема, проведення освітніх кампаній для громадян і бізнесу щодо безпеки в цифровому просторі, попередження шахрайств та фішингових атак;
- інвестиції у технології штучного інтелекту для виявлення аномалій та шахрайств й підтримка досліджень у сфері цифрової безпеки та фінтеху.

Окреслені стратегічні орієнтири використання інструментарію кібердипломатії дозволять Україні зміцнити свої фінансові інтереси, забезпечити стабільність та інвестиційну безпеку у глобальному цифровому просторі у післявоєнний період.

Водночас, наголосимо, що використання інструментарію кібердипломатії, може генерувати й недоліки, які потрібно враховувати. Так, розгортання та підтримка інструментарію ефективної кібердипломатії потребує значних фінансових і людських ресурсів. При цьому їх ефективність може бути обмежена короткостроковим горизонтом, оскільки кіберзагрози швидко змінюються, і довгострокова підтримка інвестиційної безпеки може бути важкою. Водночас, взаємозв'язки у сфері кібербезпеки можуть бути напруженими, особливо у разі конфліктів із іншими державами, що ускладнить співпрацю, а недостатня міжнародна узгодженість й відсутність єдиних стандартів і підходів може створювати

прогалини у інвестиційній безпеці і ускладнювати координацію зусиль.

Підсумовуючи, відмітимо, що загалом, кібердипломатія є важливим інструментом для України у формуванні безпечного інвестиційного середовища та економічного відновлення, але її ефективність буде залежати від адекватно обраних стратегічних орієнтирів, ресурсного забезпечення та міжнародної співпраці.

Висновки. У статті розглянуто стан, загрози й чинники впливу на інвестиційну діяльність та інвестиційну безпеку. У поствоєнний період Україна зіткнеться із суттєвими загрозами щодо своїх фінансових інтересів у глобальному цифровому просторі. Аргументовано, що Україні потрібно активно розвивати кіберзахист, вдосконалювати регуляторне середовище та співпрацювати з міжнародними партнерами у сфері безпеки цифрового простору. Встановлено, що кібердипломатія є сучасним інструментом ефективної політики, що включає використання цифрових технологій та кіберпростору для досягнення зовнішньополітичних цілей, зміцнення міжнародних відносин та захисту національних інтересів, окреслено її завдання у контексті інвестиційної безпеки та економічного відновлення України. Обґрунтовано стратегічні орієнтири використання інструментарію кібердипломатії, серед яких: розвиток кіберзахисту та кібербезпеки; модернізація фінансової інфраструктури; оновлення законодавства щодо цифрових фінансових послуг та захисту даних; поглиблення міжнародної співпраці; створення національної цифрової валюти; підвищення фінансової грамотності та інвестиційної безпеки; інвестиції у технології штучного інтелекту для виявлення аномалій та шахрайств й підтримка досліджень у сфері цифрової безпеки та фінтеху), які дозволять Україні зміцнити свої фінансові інтереси, забезпечити стабільність та інвестиційну безпеку у глобальному цифровому просторі у післявоєнний період. Наголошено, що використання інструментарію кібердипломатії, може генерувати й недоліки, які потрібно враховувати. Відзначено, що кібердипломатія є важливим інструментом для України у формуванні безпечного інвестиційного середовища та економічного відновлення, але її ефективність буде залежати від адекватно обраних стратегічних орієнтирів, ресурсного забезпечення та міжнародної співпраці.

Література

1. Довгалюк В. В. Роль фінансової глобалізації у розвитку фінансового ринку. Ефективна економіка № 7. 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5081>
2. Болдуєва О., Горбунова А., Кусакова Ю. Цифрова трансформація платіжних систем і роль банків у глобалізації фінансової інфраструктури. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-59>
3. Демчишак Н. Б., Лоїк Р. В., Лоїк А. В. Розвиток цифрових технологій у банківській системі України: інновації в кредитуванні, ризики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3714/3636>
4. Козир Ю. Р. Функціональна роль блокчейн технологій у трансформації платіжних систем. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 20. С. 112–116.
5. Пузирьова П.В. Механізм забезпечення економічної безпеки у сфері сталого розвитку фінансової системи держави в умовах цифрової економіки та глобалізаційних змін. *Актуальні проблеми економіки*. № 1 (283). 2025. С. 189 – 204.
6. Заславська О.І. Проблеми та перспективи функціонування іпотечного ринку України в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2023. № 1 (61). С. 9–14. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/278156>
7. Шварц Д. Нова парадигма: як війна змінила ринок житлової нерухомості в Україні. *Інформаційне агентство «Уніан»*. 2022. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/novaparadigma-yak-viyna-zminila-rinok-zhitlovoi-neruhomosti-v-ukrajini-12038670.html>
8. Гудзь О.Є., Петькун С.М. Соціальна відповідальність бізнесу в цифровій державі: нові ціннісні орієнтири в пост воєнних умовах. *Наукові перспективи* № 7 (37). 2023. С. 140-143.
9. Легкоступ І., Саїнчук Н. Сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні: вітчизняний та міжнародний аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск № 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-56>
10. Бланк І. О., Гуляєва Н. М., Вавдійчик І. М. *Інвестиційний менеджмент: підручник у 3 ч.* Ч. 3. Київ. ДТЕУ. 2023. 284 с.
11. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
12. Шевчук Я. В., Катаєва С. Б. Інвестиційний менеджмент в умовах цифрової трансформації

та інновацій. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Випуск № 35. С. 245 – 250.

13. Верховцева І.Г. Глобальний кіберпростір та опір інформаційній агресії: кібердипломатія України у протидії російській інформаційній інвазії. *Міжнародне співтовариство та Україна в процесах економічного та цивілізаційного поступу: актуальні економіко-технологічні, ресурсні, інституціональні, безпекові та соціогуманітарні проблеми*: монографія. Ryga: Baltija Publishing, 2024. С. 213–243. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-480-1-9>

14. Petkun S., Verkhovtseva I. Hostile Propaganda Of The Digital Age As Information Violence: Ukraine's Response To Russian Information Invasion. *Modern science: prospects, innovations and technologies*: Scientific monograph. Part 1. Ryga: Baltija Publishing, 2024. P. 445–485. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-473-3-16>

15. Cyber diplomacy and cybersecurity: guardians of the digital realm. URL / <https://www.ie.edu/uncover-ie/cyber-diplomacy-and-cybersecurity-guardians-of-the-digital-realm>.

16. ENISA Threat Landscape 2024. European Union Agency for Cybersecurity. URL enisa.europa.eu.

17. Шульга В.П., Корченко О.Г., Іванченко Є.В., Гайдук О.В. Кібердипломатія як інструмент забезпечення міжнародної кібербезпекової стабільності в цифровому світі. *Кібердипломатія*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15–16 травня 2024 року), Науково-практичного круглого столу «Кібердипломатія: стратегії та практики для України, Європи та світу» (м. Київ, 28 листопада 2024 року) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України, доктора техн. наук, професора О. Г. Корченка; упорядники: І. Г. Верховцева, О. В. Гайдук. Київ: Дипломатична академія імені Геннадія Удовенка; Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, 2025. 132 с. С. 48 – 56.

References

1. Dovhaliuk V. V. (2016) Rol finansovoi hlobalizatsii u rozvytku finansovoho rynku [The role of financial globalization in the development of the financial market]. *Efektivna ekonomika* No 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5081> [in Ukrainian]

2. Bolduieva, O., Horbunova, A., & Kusakova, Yu. (2024). Tsyfrova transformatsiia platizhnykh system i rol bankiv u hlobalizatsii finansovoi infrastruktury [Digital transformation of payment systems and the role of banks in the globalization of financial infrastructure]. *Ekonomika ta suspilstvo*. No 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-59>. [in Ukrainian]

3. Demchyshak N., Loik R. & Loik A. (2024) Rozvytok tsyfrovykh tekhnolohii u bankivskii systemi Ukrainy: innovatsii v kredytuvanni, ryzyky ta perspektyvy [Development of digital technologies in the banking system of Ukraine: innovations in lending, risks and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo*. vol. 61, URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3714/3636>. [in Ukrainian]

4. Kozyr Yu. R. (2023) Funktsionalna rol blokchein tekhnolohii u transformatsii platizhnykh system [The functional role of blockchain technologies in the transformation of payment systems]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. No 20. Pp. 112–116 [in Ukrainian]

5. Puzyrova P.V. (2025) Mekhanizm zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky u sferi staloho rozvytku finansovoi systemy derzhavy v umovakh tsyfrovoy ekonomiky ta hlobalizatsiinykh zmin [Mechanism for ensuring economic security in the field of sustainable development of the state's financial system in the context of the digital economy and globalization changes]. *Aktualni problemy ekonomiky*. No 1 (283). Pp. 189 – 204. [in Ukrainian]

6. Zaslavska O. I. (2023) Problemy ta perspektyvy funktsionuvannia ipotechnoho rynku Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Problems and prospects of the functioning of the mortgage market of Ukraine under martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia Ekonomika*. No. 1(61). Pp. 9–14. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/278156> [in Ukrainian]

7. Shvarts, D. (2022). Nova paradyhma: yak viyna zminyla rynek zhytlovoyi nerukhomosti v Ukraini [A new paradigm: how the war changed the residential real estate market in Ukraine]. *Informatsiynе ahentstvo «Unian»*. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/nova-paradigma-yak-viynazminila-rinok-zhitlovoji-nerukhomosti-v-ukrajini-12038670.html> [in Ukrainian].

8. Hudz O. Ye. & Petkun S. M. (2023) Zmina traiektorii sotsialnoi vidpovidalnosti derzhavy v realiiakh tsyfrovoy transformatsii [Changing the trajectory of the state's social responsibility in the realities of digital transformations]. *Multidisciplinárni mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice*. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. No 9(28). 424 p. Pp. 264– 276. URL: DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-9\(28\)-264-276](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-9(28)-264-276) (in Ukrainian)

9. Lehkostup I. & Sainchuk, N. (2022). Suchasnyi stan investytsiinoi diialnosti v Ukraini: vitchyzniani ta mizhnarodnyi aspekty [Current state of investment activity in Ukraine: domestic and international aspects]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vypusk No 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-56> [in Ukrainian]
10. Blank I. O., Huliaieva N. M. & Vavdiichyk I. M. (2023) Investytsiyni menedzhment [Investment management]: pidruchnyk u 3 ch. Ch. 3. Kyiv. DTEU. 284 p. [in Ukrainian]
11. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian]
12. Shevchuk Ya. V. & Kataieva S. B. (2022) Investytsiyni menedzhment v umovakh tsyfrovoy transformatsii ta innovatsii [Investment management in the context of digital transformation and innovation]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna*. Vypusk No 35. Pp. 245 – 250. [in Ukrainian]
13. Verkhovtseva I.H. Hlobalnyi kiberprostir ta opir informatsiinii ahresii: kiberdyplomatiia Ukrainy u protydii rosiiskii informatsiinii invazii [Global cyberspace and resistance to information aggression: Ukraine's cyber diplomacy in countering the Russian information invasion]. *Mizhnarodne spivtovarystvo ta Ukraina v protsesakh ekonomichnoho ta tsyvilizatsiinoho postupu: aktualni ekonomiko-tekhnologichni, resursni, instytutsionalni, bezpekovi ta sotsiohumanitarni problemy: monohrafiia*. Ryga: Baltija Publishing", 2024. C. 213–243. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-480-1-9> [in Ukrainian]
14. Petkun S., Verkhovtseva I. Hostile Propaganda Of The Digital Age As Information Violence: Ukraine's Response To Russian Information Invasion. *Modern science: prospects, innovations and technologies: Scientific monograph*. Part 1. Ryga: Baltija Publishing, 2024. P. 445–485. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-473-3-16>
15. Cyber diplomacy and cybersecurity: guardians of the digital realm. URL / <https://www.ie.edu/uncover-ie/cyber-diplomacy-and-cybersecurity-guardians-of-the-digital-realm>.
16. ENISA Threat Landscape 2024. European Union Agency for Cybersecurity. URL enisa.europa.eu.
17. Shulha V.P., Korchenko O.H., Ivanchenko Ye.V., Haiduk O.V. Kiberdyplomatiia yak instrument zabezpechennia mizhnarodnoi kiberbezpekovoï stabilnosti v tsyfrovomu sviti [Cyber diplomacy as a tool for ensuring international cybersecurity stability in the digital world]. *Kiberdyplomatiia : materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Kyiv, 15–16 travnia 2024 roku), *Naukovo-praktychnoho kruhloho stolu «Kiberdyplomatiia: stratehii ta praktyky dlia Ukrainy, Yevropy ta svitu»* (m. Kyiv, 28 lystopada 2024 roku) / za zah. red. chl.-kor. NAN Ukrainy, doktora tekhn. nauk, profesora O. H. Korchenka ; uporiadnyky: I. H. Verkhovtseva, O. V. Haiduk. Kyiv : Dyplomatychna akademiia imeni Hennadiia Udovenka; Derzhavnyi universytet informatsiino-komunikatsiinykh tekhnologii, 2025. 132 p. Pp. 48 – 56. [in Ukrainian]